

Etäkuntoutussovellukset voivat ratkaista merkityksellisten kuntoutuspolkujen esteet MS-taudin varhaisessa vaiheessa – tapaustutkimus

Kirjoittajat: Sanna Laine¹, Heidi Leinonen^{1,2}, Hilikka Korpi^{1,3} ja Tuulikki Sjögren¹

Kirjoittajien taustayhteisöt:

1 Liikuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä

2 Laurea ammattikorkeakoulu, Espoo

3 Oulun ammattikorkeakoulu, Oulu

Asiasanat: Digitalisaatio, etäkuntoutus, fysioterapia, Multippeliskleroosi

Tausta: Multippeliskleroosi (MS) on työikäisten henkilöiden yleisempiä neurologisia sairauksia ja sen esiintyvyys suomalaisväestössä on maailman korkeimpia. Fysioterapia on keskeinen MS-tautia sairastavien kuntoutujien kuntoutusmuoto. Etäkuntoutusta käytetään fysioterapiassa enenevässä määrin, mutta sen soveltuvuus onnistuneen fysioterapian toteuttamisessa on edelleen epäselvää. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää oppimisalustalle luodun etäkuntoutussovelluksen prototyypin soveltuvuutta varhaisvaiheen MS-tautia sairastavien kuntoutujien käyttöön, sekä tunnistaa yleiset etäkuntoutussovellusten komponentit.

Menetelmät: Tutkimusaineistona käytettiin monitieteisen projektin tiedonhaun tuloksia ja etäkuntoutussovelluksen prototyyppiä. Projektin ohjausryhmä koostui projektin johtajasta, asiantuntijoista (n = 5) ja sidosryhmistä (n = 2). Prototyypin suunnitteluryhmässä oli kaksi fysioterapeuttia ja kaksi insinööriä. Prototyypin kehittämisvaiheita olivat: ideointi, keskustelu, suunnittelu, käyttäjätestaus, tulosten analysointi ja prototyypin viimeistely. Tiedonhaku fysioterapiasuosituksiin pohjautuvista etäkuntoutussovelluksista tehtiin syyskuussa 2023 Ebsco- ja Medline-tietokantoihin. Varhaisvaiheen MS-tautia sairastaville kuntoutujille soveltuvia etäkuntoutussovelluksia löydettiin yhteensä seitsemän.

Tulokset: Prototyypin toteuttaminen oppimisalustalla osoittautui haastavaksi. Keskeisiä rajoitteita olivat alustan monimutkainen käyttöliittymä, skaalautuvuusongelmat käyttäjien hallinnassa ja uuden sisällön luomisessa sekä olennaisten turvallisuusvaatimusten puute. Lääkinnällisten laitteiden kriteereitä, tai kuntoutujien kokemuksia ei ollut mahdollista arvioida. Tämän tutkimuksen havainnot korostavat kriittisen ja avoimen reflektion tärkeyttä sovelluskehityksen eri vaiheissa, joka tukee myös monitieteistä tuotekehitystyötä ja yhteiskehittämisen prosessia.

Johtopäätökset: Oppimisalusta ei soveltunut etäkuntoutukseen. Tulevaisuudessa on tärkeää kehittää etäkuntoutukseen soveltuvia digitaalisia ratkaisuja. Kuntoutujat tulisi huomioida jo prototyypin suunnitteluvaiheessa. Seuraava vaihe on prototyypin viimeistely ja käyttäjätestaus MS-tautia sairastavilla kuntoutujilla.

Sovellettavuus: Prototyyppi on mahdollisesti ensimmäinen kuntoutuspolku Suomessa, joka yhdistäisi kuntoutujat ja ammattilaiset yhdelle alustalle. Fysioterapian merkityksellisyys osana etäkuntoutusta vaikuttaa lupaavalta, mutta lisää tietoa kuntoutujien kokemuksista tarvitaan.